

Universitätsbibliothek Paderborn

Reverendissimi Ac Illustrissimi D.D. Antonii Godeau Episcopi Venciensis Viri Celeberrimi Theologia Moralis

Ex Purissimis Sacrae Scripturae, Patrum Ac Conciliorum Fontibus Derivata,
Notis Theologicis Illustrata, Duasque In Partes Divisa

Complectens Tractatus I. De quarto, quinto, & sexto decalogi Præcepto II.
De septimo decalogi Præcepto. III. De octavo decalogi Præcepto. IV. De
Ecclesiae Præceptis. V. De Sacramentis in genere & quibusdam in specie.
VI. De Pœnitentia. VII. De Matrimonio

Godeau, Antoine

Augustae Vindelicorum, 1774

Caput VII. Restitutio ab usurariis facienda.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-53587](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-53587)

pendet; quæ proin attendi debent, ne alteruter contrahentium damnum patiatur.

Mons pietatis est pecuniæ, vel frumenti vel aliarum rerum usu consumptibilium curvulus ex publico ærario, aut quorundam divitum pietate fundatus ad subveniendum pauperibus, & indigentibus, si hi sufficiens pignus offerant. Conditiones ad montis justitiam requisitæ sunt. 1. Ut certa pecuniæ summa, quæ pignoris valorem non excedit, petenti præbeatur. 2. Ut pignus, si post annum vel ultra illud mutuans non redimat, justo pretio vendatur, & illud quod superest; oppignoranti restituatur. 3. Ut quovis mense non plus retributionis a mutuatario exigatur, quam pro conservatione montis, & ministrantium eruendo stipendio sufficit; si enim lucrum intenderetur usura interveniret, sicque non pietatis, sed potius impietatis mons foret.

CAPUT VII.

Restitutio ab usurariis facienda.

Ubi de usura agitur, difficillima imprimis res est restitutio; nam quantum dulce est accipere, tantum reddere amarum est; & eorum qui pene toto vitæ suæ tempore usuram exercere, pauci admodum restituere fatagunt. Generalis tamen regula est, aliena bona esse restituenda; sed bona usuris acquisita aliena bona sunt, ea igitur sunt restituenda. Frustra vero reponat, filios egenos, & familiam fore, si re-

Restitutio fiat; satius enim est filios egestate premi, quam patrem in gehenna cruciari.

Bona, quæ ex usuris sunt comparata, quædam non ex seipsis fructificant, sed ex domino-rum industria, velut pecunia, oleum, vinum, triticum, & alia quæ usu consumuntur. Quædam vero ex se fructificant, nempe domus, hor-ti, agri, animalia, servi. Usurarius fructus restituere non tenetur, quos ex rebus, quæ usu consumuntur, industria sua percepit. Hinc si pecunia ex usuris collecta domos aut prædia emisset, non teneretur has domos aut prædia restituere, sed solum pecuniam usuris acquisi-tam: nisi illi, a quibus usuras accepit, aut lu-crum cessans, aut damnum emergens harum solutione passi essent; veluti si ut illas solverent, præcium aliquod viliori pretio vendere coacti fuissent. Quod si usurarius præter hæc prædia vel domos nihil haberet, hæc vendenda essent, ut restitutio fieret; qua peracta, suum foret quod reliquum esset. Si vero res, ex usuris perceptæ, sint natura sua frugiferæ, illas debet usurarius una cum fructibus restituere, deductis expensis, quas fecit aut in colendis agris, aut reparandis domibus, aut his similibus.

Omnes usurarii alicujus hæredes restitutioni sunt obnoxii, singuli pro rata hæreditatis. Si illorum aliquis quidpiam usu non consumptibile possidet, velut domum, aut prædium, hæc domino suo reddere debet. Hæc Casuistarum quorundam est sententia. Alii vero asserunt, hæredes in solidum ad restitutionem teneri, quod probant ex capite *Tua nos de usuris*, ubi dici-

tur, usurarii filios ad restitutionem esse compellendos eodem modo, quo usurarius ipse compelli poterat. Si in filiis id locum habet, magis in hæredibus; nam bonorum divisio inter hæredes creditoribus jus non adimit, ut ex usurarii bonis creditum suum repetant, ita, ut si unus hæres solvere nequit, oportet ut alii hæredes debitum omne solvant: quæ opinio verum magis consona, & sequenda in praxi mihi videtur.

Si usurarius bona quædam habuit usuris non acquisita, quæ aut donavit, aut vendidit, aut alienavit, qui hæc ab illo acceperunt, non tenentur eadem restituere, quamvis usurarius in egestatem postea labatur, ita ut restituere nequeat; sufficit enim, ut alienationis tempore, unde restitueret, habuerit.

Dupliciter autem potest usurarius aliquid alienare: vel cum bonorum suorum imminutione, sicut quando filiæ suæ dotem tradit, vel servos suos remuneratur: vel sine bonorum suorum imminutione, sed potius cum incremento, velut cum prædium emit; nam etsi pecuniam tradat, fructum tamen ex empto prædio percipit. Bona priori modo alienata restitutioni sunt obnoxia, ideoque gener, qui ab usurario sociæ dotem accepit, ad restitutionem tenetur; alienata secundo modo restitutioni non subjacent, quia usurarius æquivalens a venditore accepit.

Quartam, seu falcidiam percipere hæredes nequeunt, si usurarius satis bonorum ad restituendum non reliquit; debita enim prius solvi

debent, quam civilium favore legum quis fruatur. At falcidia legatis, quæ pias causas non respiciunt, est præferenda. Si autem post solutam falcidiam, nihil legatario ex usurarii bonis reliquum sit, unde restituat, ad restitutionem non tenetur, attamen teneretur, si hæredes restituere nollent, aut nequirent.

Princeps vel Judices, qui bona usuris comparata usurariis adjudicant, aut ne restituant, efficiunt, ipsimet restituere tenentur.

Restitutioni quoque sunt obnoxii Advocati & Procuratores, qui scienter usuras & usurarios tuentur: item Notarii, qui usurarios contractus scienter conficiunt, velut cum aliquis centum decemque nummos debere conscribitur, qui centum tantum accepit, decemque pro lucro solvere cogitur: quod autem pro mercede sua acceperunt, non tenentur restituere. Quod si contractus usurarios esse certo sciant, peccarent eosdem scribendo; restitutioni autem obnoxii fierent, si hujusmodi contractus, suapte natura nulli, non rescinderentur.

Testes, qui scienter usurarios contractus roborant, aut signant: item Ministri, qui ad usuram immediate cooperantur, & fœneratitiam pecuniam exigunt, restituere tenentur. Qui vero immediate non cooperantur, velut qui pecuniam numerant, aut solum debitores de solvendis usuris admonent, restitutioni non sunt obnoxii; sicut neque illi, qui alterius nomine mutuum ab usurario petunt, nec tamen usurarium ad fœnerandum inducunt. Hæc tamen

ipsa cooperatio plena est periculi, & vix aliter permittenda: facile enim est proxime ad usuram cooperari, ac proinde restituendi obligatio parumque adest.

Usurarius aut publicus est, aut occultus. Usurarius *publicus* non est absolvendus, nisi re restituat, aut de restitutione facienda cautionem præstet; aut si se restituere non posse perjurando affirmet; est enim excommunicatus, nec sufficit, si dicat, se in testamento restitutionem præcepisse. Quod si usurarius mortis proximus, restituendi promissionem ab eo scriptam Confessarius exigat, qua usurarius & debitum suum fateatur, & suam restituendi voluntatem declaret, & quæ hæredes ad restituendum compelli possint. Si vero mortis proximus hæc promissionem facere nequeat, illum potest Confessarius absolvere, dummodo contritionis signa in pœnitente conspiciat.

Quando occultus est usurarius, potest ille Confessarius absolvere, si se restitutum promittat, dummodo tamen idem in præcedentibus Confessionibus non promiserit, quin postea sit executus: hoc enim casu absolvendus non erit, nisi revera restitueret; nec sincera censenda est promissio, sed fallax, effectuque caritura. Quod si mortis proximus sit usurarius, non tamen debet absolvi, nisi revera restituat, si possit; nam secus absolutionis incapax est censendus.

